

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 48, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Izdati: Knostopna petiti vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Ločitev cerkve od države.

Besedo: ločitev cerkve od države so kot sunek z nožem v srce marsikaterega preprostega našega človeka. Ko sliši te besede, se kar prestraši in noče kar nič več čuti o tem, še manj pa o socialni demokraciji. In zakaj tako? Pač zato, ker je tako enostransko vzgojen in se mu preti s peklom! In ta naš pobožni človek si misli, da bo gotovo pogubljen, če postane socialni demokrat, ker se ne loči cerkev od države, je vera pogubljena in uničena, kot je že toliko in tolikokrat slišal to v šoli, v cerkvi in drugo na shodih. In res je, če poslušas naše duhovnike, moraš si misliti, da je ločitev cerkve od države prav gotovo ona najnovejša in najhujšobnejša izmišljotina socialnih demokratov in kot da pomeni pogubo za vero.

Temu seveda nikakor ni tako. Naša zahteva je le zahteva po svobodni cerkvi v svobodni državi in prav ničesar drugega. Naš klerikalizem marveč se boji ločitve cerkve od države le ker izgubi s tem svoje privilegije, ki si jih je nekdanj že pridobil od države in boji se za svoje imetje v raznih posestvih in beneficijah. Dokler je bila cerkev še mlada, je nastopala kot revolucionarna sila, ki si je s časom znala pridobiti svetsko oblast in se v tujih bojih glede razmerja cerkve do države v različnih deželah pridobila različne privilegije. Cerkev je podpirala državno misel, dinastijo itd., država pa je s svoje strani ščitila cerkev ne samo zunanje ampak tudi notranje. In na ta način se je cerkvenim predstavnikom in duhovščini prav dobro godilo, drugo vprašanje pa je, če se je vera moralno res razcvela in učvrstila. To vprašanje prepuščamo drugim.

Svobodna cerkev v svobodni državi je zahteva socialnih demokratov celega sveta. Izražena je v Erfurtskem programu z besedami: Odprava vseh podpornih pripomočkov iz javnih sredstev v cerkvene in religiozne namene. Cerkvene in verske skupine se smatrajo za privatne družbe, ki svoje zadeve urejajo popolnoma samostojno. — Socialna demokracija torej zahteva, da preneha vsako podpiranje, privilegiranje (predvsem finančno) cerkve po državi. Cerkev naj bo organizacija na bazi splošnega društvenega prava, država pa si tudi ne sme lastiti nobenih pravic nad cerkvijo, kot n. pr. dovoljenje za procesije, naseljevanje cerkvenih redov in podobno.

Da zahteva socialne demokracije po svobodni cerkvi v svobodni državi ni nikakor zanjo bistvena, naj nam povedo razni primeri. — Zahteva po svobodni cerkvi v svobodni državi spada med najstarejše tendence pristno meščanskega vsobodomiselstva. V protestantskih meščanskih pri takozvanih »kristiteljih« (Täuferum), ki so se razvile poleg onih Lutra in Calvina, se je ta tendenca tudi realizirala. — Roger Williams, baptistovski pridigar, je l. 1644. v Rhode Island vstvaril državno obliko, ki je dala prav vsem veroizpovedanjem popolne državljanske pravice in jih je kot vsa druga društva, ščitila na zunanji. — Danes n. pr. je ta njegov princip faktično uveljavljen v Ameriki. — V 17. stoletju je Locke na Angleskem, in v stoletju za tem Kant na Nemškem zahteval ločitev cerkve od države; ne morda iz verskih nagibov, nego s principa splošnega svobodomiselstva. Kant pravi, da naj ne nosi država, ampak oni del ljudstva, ki se k tej ali oni veri prištevajo (občina), stroške za vzdrževanje cerkve. — Še več je v tem oziru zahteval Schleiermacher. V svoji knjigi »O veri« pravi, da jo po temeljnih pojmih prave cerkve misija duhovnika med ljudstvom privatna stvar, da naj bo ta govornik onim, ki ga hočejo poslušati in ne pastir določene mu črede. —

Važnejše kot to je dejstvo, da so bili precejšnji deli katoliških kristjanov in najuglednejši njeni zastopniki naklonjeni ločitvi cerkve od države. L. 1848. se je na zboru v Pavlovi cerkvi »društvo katoliških poslancev« proti pomisleku zbora, izreči se za princip neodvisnosti cerkve od države, odločno da skoro s hudo, zavzelo za to, da naj ne bo v bodoče vera nikakor državna institucija, ker bi bila kot taka »hlapec in tlačan«. Cezaropapist bi bil tist, ki bi ne uvaževal svobode tudi na cerkvenem polju. Tako so se izrazili takrat govorniki Döllinger, Sepp, Lafale. — Windborst, ta znameniti klerikalni

vodja, se je l. 1871. v nemškem državnem zboru izrazil, da naj se, če se že noče pustiti dosedanlega razmerja cerkve do države, to vprašanje reši v smislu ameriškega stališča, kar takoj akceptira. Drugič je celo dejal, da se jo v Ameriki cerkev vsled ločitve od države »izredila« in »odebellila«. — Na katoliškem zboru v Augsburgu l. 1910. so poročali braziljski škofje, da se cerkvi nikjer tako dobro ne godi kot v Braziliji, kjer se je ločila cerkev od države in se verski pouk izvršuje neovirano izven šole. — Cerkev pa se je tudi svojevoljno odločila za ločitev od države. Kanton mesta Bazel je svoječasno uredil razmerje do raznih verskih družb tako, da je onim, ki so svojim članom omogočile organizacijo na demokratski podlagi, dal gotove državne predpise, drugim pa na prosto voljo, urediti se po določilih navadnega društvenega prava, si je tamošnji klerus volil zadnje.

Takih primerov bi se dalo tudi več navesti. Ali ti bodo zadostovali za uvidevanje, da zahteva po ločitvi cerkve od države ne bistvenega izvora socialne demokracije, nego splošnega pojma o svobodni cerkvi in državi in da naša cerkev sama prizna, da je ravno v ločenosti od države dana možnost pravega vzcvita in procvitanja cerkve. Hinavska je ona trditve, da je naša zahteva ločitve cerkve od države, poizkus prevrniti in uničiti vero!

Nič drugega ne zahtevamo, kot popolno svobodo države in šole, pripravljeni dati cerkvi popolnoma enako svobodo na cerkvenem polju.

Reformi cerkve se danes še odločno protivijo. Ali med vojno je cerkev igrala precej čudno ulogo v podpiranju države, da se bo morala cerkev pošteno reformirati. Reforma cerkve bo nujna posledica svetovne revolucije. One razne tendence odpraviti celbat, tonzuro itd. nikakor ne značijo prave cerkvene reforme . . .

Blokada odpravljena.

Reuterjeva brzojavka iz Pariza z dne 7. t. m. javlja, da so alijanci sklenili, bivši Avstriji dnevno pošiljati 3000 ton živil poleg onih 80.000 ton, ki čakajo v Trstu izvoza. Po trinašdesetih mesecih zapora bo torej svetovno morje zopet enkrat prosto. Ladje, ki bodo dovažale živila in surovine se ne bodo več zaplenjevale in inozemskim trgovcem, ki bodo vse to preskrbovali, se ne bo treba več bati kazni. Zdi se, da bo odprava blokade zmanjšala veliko pomanjkanje živil in da bo delavskemu ljudstvu zopet dana možnost za delo, ker se bodo uvažale tudi razne surovine. — V premirnih pogojih, ki jih je še stara monarhija z entento sklenila, je blokada še nadalje obstojala. Ententa se ni prava odločila za odpravo blokade. Posebno Francija se je temu najbolj protivila. Bala se je, da se nemško ljudstvo vseeno še lahko dvigne nad Francoze, kot se je to zgodilo v letih 1870 in 1914. Francija je hotela Nemčijo popolnoma uničiti in je napraviti za kako revanžo popolnoma nesposobno s tem, da se ji prepove še v nadalje vsak dovoz živil in raznih surovin. Amerika in Anglija pa sta kalkulirali drugače. Hočeta namreč iz Nemčije izžeti milijarde vojne odškodnine. Nemčija bi seveda tega ne zmogla, če bi ne dobivala potrebnih živil in surovin, ker bi ne mogla prav ničesar producirati. Tudi se boje, da ne nastane v Nemčiji popolna anarhija in da se nevarno revolucionarno gibanje ne zanese tudi v njih dežele. Amerika je nakupila nedavno v Južni Ameriki celo žetev. Žito bo prodajala po visokih cenah, ki so ji na ta način zagotovljene. Da pa bo imela tudi dežele, kamor bo prodajala to žito, je z Anglijo vred pritisnila na Francoze v toliko, da se blokada vsaj deloma odpravi in se je res že deloma odpravila, ali blokada Nemčije še vedno traja. Natančnejša določila za odpravo blokade vsekakor šele izvemo iz Pariza, ali vseeno bo ententa pošiljala živila in surovine le v gotovi meri. Odprava blokade pomeni za industrijo zopetno vzcvitanje. Odprava blokade je treba tudi znati dobro izrabiti. Obstojajo velike težkoče, ker je treba blago seveda kupiti, vrednost našega denarja pa je precej mizerena. Paziti bo treba nato, da svojo domačo produkcijo pomnožimo in z domačimi produkti blago kupujemo. Posebno lesna trgovina bo za nas v tem oziru največje važnosti. — Upati je, da se odpravi v kratkem tudi blo-

kada Nemčije. (Brzojavka iz Zeneve danes javlja, da velja odpravljena blokada samo za Nemško Avstrijo. Op. ured.).

Ultimatum uradništva denarnih zavodov na Slovenskem njihovim upravam.

Na zborovanju dne 9. februarja t. l. je uradništvo denarnih zavodov sklenilo, vložiti na uprave vseh denarnih zavodov skupno prošnjo, da se zvišajo uradništvu službeni prejemki. Uprave pa se na to skupno prošnjo niso odzvale, vsled česar je uradništvo na zborovanju dne 9. t. m. sklenilo naslednjo

resolucijo:

Skupščina uradništva denarnih zavodov na Slovenskem jemlje na svojem zborovanju dne 9. marca 1919 v salonu pri »Iliriji« z zadovoljstvom v vednost stališča in sklep odbora »Zveze jugoslovanskih hranilnic« in deželne vlade v Ljubljani, ki sta ga zavzele v seji dne 4. t. m. z ozirom na dne 9. februarja t. l. sprejete resolucije uradništva denarnih zavodov. Skupščina konstatuje, da uprave denarnih zavodov v določenem roku, to je do 7. t. m., niso odgovorile na zahteve uradništva, stavljen v označenih resolucijah, iz česar skupščina sklepa, da hočejo uprave denarnih zavodov trpki položaj svojega uradništva, njega zahteve in njega skupen nastop omalovaževati. Skupščina stavi upravam za sprejetje zahtev končni rok do 13. marca 1919 pol osme ure zjutraj. Ako uprave do tega časa zahtevam uradništva ne ugrade, prične uradništvo ob 8. uri zjutraj s stavko po vseh zavodih. Zajedno skupščina označuje zahteve uradništva, izražene v resolucijah z dne 9. februarja t. l. kot minimum ter daje akcijskemu odboru polno moč za vse nadaljne ukrepe. Uradništvo samo se s svojimi upravami ne sme dogovarjati. Uradništvo denarnih zavodov ljubljanskih se mora dne 13. marca t. l. ob pol osmi uri zjutraj zbrati polnoštevilno v velikih dvorani hotela »Union«, da dobi nadaljna navodila. O teh sklepih skupščine se obvesto uprave vseh denarnih zavodov na Slovenskem, odbori strokovnih skupin zasebnega uradništva, sorodne uradniške organizacije izven Ljubljane ter odbori vseh strokovnih organizacij delavstva.

Politični pregled.

— Kaj poročajo s severne meje. Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 11. marca iz uradnega vira: Severovzhodno od Spodnjega Dravograda je 8. marca prekorčila nemška četa, broječa dva častnika in 80 mož z dvema strojnicama nevtrajni pas in vdrja v Soboto, vas na našem ozenlju. Četa je ujela našo orožniško stražo in tudi patrolo enega častnika in 14 mož, ki je na našem ozenlju razoroževala, ter jih odvedla v Celovec. Mi smo ukrenili vse potrebno. — V volkovškem okrožju se je približalo kakih 20 mož našim oddelkom pri Gorici (Goritzenberg) in vrglo eno ročno granato. Patrolo smo odbili s streli iz pušk in strojnic. — Nemški vojaki polkovašajo propagando med našim vojaštvom, da bi odložilo orožje in šlo domov. Ponujajo ma labočnik in prosijo kruha. Nemcem smo naznanili, da bomo na vsak tak poizkus odgovorili z ognjem. — Vzhodno od Boroveh so Nemci oborožili nemške kmete. V nasprotju z določili premirja so Nemci zasedli Kočuhu v nevtralnem pasu. — Dne 10. marca ob 1.30 popoldne je pil aeroplan tipa »Caproni« preko Velikoveca proti Gradcu. — Vzhodno od Labuda pri cerkvi Svete trojice so Nemci oddali deset streliv iz strojnic. Naši niso odgovorili.

— Antanta komisija preišče dogodke v Zaloga, LDU. Ljubljana, 10. marca. Ljubljanski dopisni urad poroča iz dobro poučenega vira: Prevozi živil, ki so bili namenjeni za Čehoslovaško republiko, za Nemško Avstrijo in za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev Via Trst, so bili, kakor je znano onemogočeni in sicer najprvo iz vojaških ozirov na železniški progji Jesenice-Belljak, pozneje pa iz političnih razlogov, ko je naureč Italija pod pretvezo, da je bila v Ljubljani iztirana italijanska vo-

jaška misija in da je bil na postaji južne železnice v Zalogu pri Ljubljani od jugoslovanskih civilnih in vojaških oseb napaden italijanski begunski transport in da so isti na nasilen način odstranili in zažgali italijanske zastave in znake, zaprta meje proti Jugoslaviji. Oviru na železniški progi Jesenice-Beljak, so bile takoj odstranjene, potem ko je deželna vlada za Slovenijo in ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani vse ukrenilo, da se omogoči železniška zveza. Vendar pa je postajo na Jesenicah pasiralo samo 6 vlakov z živili, katere so Jugoslovani z vsem pospeševanjem odpravili skozi predor Visokih Tur proti severu, na ostalih postajah tik demarkacijske črte proti Italiji pa so čakali jugoslovanski vlaki več dni na prihod transportov živil iz Trsta, ki so pa popolnoma izostali, ko je Italija izvršila zaprtje mej. Incident v Zalogu dne 12. februarja je bil dne 14. februarja protestni predmet italijanske v Ljubljani bivajoče vojaške misije, nakar se je uradno takoj počelo z natančno preiskavo tega dogodka. Kakor smo že poročali, je imela ta preiskava popolnoma negativen izid. Kljub temu je italijanska vlada nadaljevala svoje pritožbe. Da se ugotovi dejstvo dogodka, je odredil najvišji vojni svet v Parizu dne 8. marca v sporazumu obeh interesiranih strank preiskavo potom mešane ententne komisije. V to komisijo so bili odposlani, kot zastopnik Amerike general C. J. Treat, kot zastopnik Velike Britanske general Gordon, kot zastopnik Francije general Bavy in kot zastopnik Italije general Sogre, kateri prispejo prihodnje dni v Ljubljano. Upamo, da bo s pomočjo te komisije čim prej rešeno vprašanje in odstranjeni vsi zadržki, ki bi nasprotovali nadaljnjim transportom živil.

— **Protest proti takojšnji razdelitvi gozdov v Sloveniji.** LDU, Maribor, 10. marca. Podravska podružnica gozdarskega društva je na včerajšnjem prvem rednem zborovanju v Narodnem domu sklenila resolucijo, naslovljeno na deželno vlado in ministrstvo za rudarstvo in gozdarstvo v Beogradu, v katerem se v glavnem predlaga, naj se agrarna reforma glede polja takoj izvede, nasprotno pa naj se z reformo glede razdelitve gozdov po Sloveniji še počaka, zlasti z ozirom na Pohorje, kjer pomeni gozdarstvo za tamošnje prebivalstvo edini pogoj za obstanek. Sklenilo se je obenem poslati tozadevno resolucijo na ministrskega podpredsednika dr. Korošca, ki vodi tudi posle ministra za gozdarstvo, in na dr. Kukovca kot referenta.

— **Čo ljudje nimajo živl . . .** LDU, Neunkirchen, 10. marca. (DunkU.) Danes dopoldne so bili tukaj nemiri. Pleni so po trgovinah. Prebivalstvo se je zbralo na Glavnem trgu in je razburjeno zahtevalo sladkorja; tej želji se ni moglo ustreči, ker ni bilo dosti zaloge. Poverjeniki delavstva so z intervencijo okr. glavarstva preiskali več trgovin. Dobljene zaloge sladkorja so takoj razdelili prebivalstvu. Ker pa ta količina ni zadostovala, je vstopila množica v več trgovin in jih popolnoma izropala.

— **Boji med Ukrajinci in Poljaki.** LDU, Moravska Ostrova, 11. marca. (DunkU.) Ostrovska »Morgenzeitung« poroča iz Krakovega, da prihajajo iz Ružova (Rosenberg) razburljivo vesti. Mesto se nahaja neprenehoma pod točo izstrelkov ukrajinske artiljerije. Krogle so razdejavale mnogo poslopij in usmrtilo mnogo ljudi. Topništvo je zadelo v municijsko zalogo, da je eksplozirala. Bilo je pet mrtvih, 16 težko in 22 lahko ranjenih. Eksplozija se je razširila tudi na zaloge bencina v bližini in povzročila strahovit požar. Hitro je dospela požarna bramba. Njej in vojaškim oddelkom se je posrečilo, omejit požar. Vsled te katastrofe so zatvorili vse šole in vse javne zavode. Škoda znaša več milijonov. Poveljnik posadke je izjavil, da navzlic eksploziji ni pomankanja na streljivo, ker so Poljaki v Lvovu zložili veličanske zaloge streljiva za obrambo tega mesta.

— **Mednarodni kongres zveze narodov v Bernu.** LDU, Bern, 10. marca. (DunkU.) Mednarodni kongres zveze narodov je nadaljeval svoje delo v plenarnih sejah. Gospa Snowden (Angleško) je pozdravila resolucijo, ki prosi zavezniške vlade, naj bi na korist človeštva in da obvarujejo Evropo anarhije, odpravili blokado proti centralnim silam. K tej resoluciji je dobil narodni svetnik Widner besedo. Apeliral je na nevtralce, naj oddajo kolikor največ živil in potrebščin blokiranim deželam. Resolucijo so sprejeli soglasno.

— **Orlando o laških aspiracijah.** Italijanski ministrski predsednik Orlando je skušal v svojem govoru v italijanskem parlamentu opravičiti krivične in imperijalistične laške zahteve. Pravil je, da se ravna italijanska vlada po načelu, ki izključuje vsako zaslužnjevanje drugih narodov, vendar ga pa nadomešča z mednarodno dolžnostjo, po kateri naj se poveri narodu z večjo kulturo skrb za one narode, ki niso še popolnoma sposobni, da bi živeli v lastni neodvisni državi. Ta skrb za kulturno nižje stoječe narode (Jugoslovane!) je poverjena Italiji po Zvezi narodov. Italija zahteva združitve vseh pokrajin in narodov slavne laške tradicije. V zavijanju dejstev so Italijani mojstri. To bi bila lepa zveza narodov, ki bi odpravljala podjarmljenje enega naroda po drugem, po starem pangermanskem sistemu!

— **Spartakovsko gibanje v Nemčiji.** LDU, Berlin, 11. marca. (DunkU.) »Politisch parlamentarische Nachrichten« javljajo iz pristojnega vira: Spartakovsko gibanje se znatno širi proti jugu in jugovzhodu; da bi bolj kaj kmalu ponehali, je komaj pričakovati. Tudi v Neuköllnu so nemiri večji nego doslej. Zato bodo vladne čete z vso energijo začele »čistiti« Neukölln. Kolodvor v Lichtenbergu so zasedli spartakovci. Razdrli so tračnice na železnicah. Ako tudi so vladne čete že zatrle upor v notranjem mestu, dokazuje vendar izbruh in ljutost bojev ob vzhodni in južni periferiji, da se ne more pričakovati skorajšnji konec revolte. Zato bodo poslali še druga ojačenja vladnih čet v Berlin.

— **Spaa - Bruselj.** LDU, Berlin, 10. marca. Wolfiov urad poroča: Maršal Poch je naznanil nemški komisiji za premirje v Spaaju, da se bodo sešli zastopniki aliiranih vlad dne 13. t. m. z nemškimi zastopniki v Bruslju, da jim prinese odločitev glede nemškega trgovskega brodovlja in glede oskrb Nemčije z živili in da uredi vprašanja, ki so s tem v zvezi. Nemška delegacija bo v torek zvečer odpotovala v Bruselj.

Dnevne vesti.

— **Iz krogov bolniških strežnic se nam piše:** Kakor čujemo ni letošnji predpust gotovim krogom nudil dovolj zabave; še bolj dolgčas pa je razvajenemu človeku v postu, in navzlic vsem fine o' cloak tea-prireditvam, odborom, kurzom in drugim paradnim nastopom preostaja ljudem višjih slojev obilo časa. Zato so si gotovo članice zmislele, da bodo nas strežnice »organizirale«. Organizirale nas bodo pa po dobri meščanski navadi, ne da bi nas vprašale, kako in kaj, oblagodarile nas s kakim visoko-častitim damskim odborom, izvolile nam kako milostivo gospo predsednico, morda celo kako častno predsednico, in organizacija bo florirala, kakor vse take paradne meščanske organizacije. Mi, ki si trdo služimo svoj kruh, nimamo pravnika želje poleg svojih prav pogosto prav nič preveč prizanesljivih šefov, še prenašati sitnosti raznih nadutih, domišljavih in neukih nadzorovalnih babnic, ki niso za drugega, kot da se jih primerno okistihantuje. Če se hočejo slavne dame igrati, naj si izbere druge predmete za svoje šale, in naj si ustanove svoj bolniški cirkus s komur in s čimur si to hote, nas pa naj enkrat za vselej puste pri miru. Če se bomo hotele organizirati, storimo to same, in prav gotovo s pripomočjo delavcev in tem naklonjenih ljudi; buržoazijske ljubezni pa prav nič ne maramo — spoznale smo jo predobro v dolgih štirih vojnih letih.

— **Pojasnite!** Po Ljubljani se širi vest, da so prejšnji dnevi našli na gnojišču neke hiše v šentpeterskem predmestju mrtvo 16—17 letno dekle v sami srajci. Govori se, da je dekle umrlo vsled posilstva oziroma izrabljanja pohotnežev. Umestno bi bilo, da merodajne oblasti dajo pojasnila, da ne bo nepotrebnih sumničelj in dolžitvev.

— **Mnenje o cenzuri in svobodi tiska** priobčuje včerajšnji »Slovenec« pod rubriko »Pismo iz Sarajeva«. Glasilo se: Postopanje sarajevske cenzure se v ničemer ne razlikuje od bivše avstro-ogrške cenzure. Pleni se naj nedolžnejše stvari. »Svoboda tiska« je v Bosni in Hercegovini, posebno v Sarajevu, naravnost državna sramota. Celo nedemokratična časna srbska ustava nam daje veliko večjo svobodo v tisku, nego jo dovoljuje deželna vlada za Bosno in Hercegovino. Po pravilu bi morali pliniti samo tisto, kar se križa z načeli državnega in narodnega edinstva, pisanje proti vojni sil in sejanje verskega sovraštva, a detacto se pleni vsaka malenkost, ki ni pogodu strankarskim interesom politikov v Jug. demokratski stranki. Razen tega se jemlje poštni debit posameznim listom v Sadžaku. »Svoboda« tiska po naših mislih tudi to ni, če vzamejo gospodje pod svoje okrilje načela državnega in narodnega edinstva, pisanje proti vojni sil (militaristi) in sejanje verskega sovraštva. Vsakomur in v vsem svobodo, a pisava naj bo dostojna, ne revolverjska. Politika je boj za ideale, ne osebe, kot je bilo nekdanj v navadi pri nas.

— **Umrta sta vpok. strojevodja in občinski svetovalec** v Mostah Julij Podobnik, ki je ponesrečil pri vožnji, ter ravnatelj deklisške liceja v Ljubljani Ivan Macher.

— **Prevoz živil iz Trsta.** Ljubljanski dopisni urad poroča dne 11. marca iz uradnega vira: Snoči ob enajstih je načelnštvo južnega kolodvora v Ljubljani prejelo nastopno brzojavko italijanskega ravnatelja državnih železnic v Trstu: »Od jutri, 11. marca nadalje se bodo vsi vlaki z živili za Prago in za Dunaj vodili čez Logatec. — Serani«. — K tej brzojavki pripominja Lj. dop. urad, da se njena vsebina očitno nanaša zgolj na način železnškega obratovanja, dočim more odločati, kaj se v Trstu naloži in kam se naložena živila dirigirajo, ednole ameriška misija, ki ji načeljuje podpolkovnik Cauchy. Iz dejstva, da v gorenji brzojavki imenoma ni navedena ne Jugoslavija, ne Slovenija, ne katerikoli slovenski kraj, torej še nikakor ne sledi, da ob tej priliki Slovenci ne bomo dobili živil, marveč da bomo le gledali, kako jih vozijo preko naše zemlje.

— **Stanovanj je dovolj!** Od ljudi, ki so v tem dobro poučeni, smo naprošeni, da priobčimo te vrstice: Stanovanj je v Ljubljani dovolj, samo natančno in nepristransko naj se jih preišče! Tako imajo naslednje stranke za par oseb velika stanovanja, ki jih lahko oddajo še eni celi stranki in ne morda samo kako mesečno sobico. Q. Trenz, drž. pravdnik v p., ima za dve osebi 5 velikih sob v Vegovi ulici (Erbežnikova hiša); podpolkovnik v p., g. Putiani ima v gradu Tivoli za 2 osebi sedem velikih sob; g. Račič, vdova dvor. svet., Mestni trg, ima sama zase več sob; g. Jagodic, Stritarjeva ulica, ima več velikih sob; gg. Drašber in Šega, vdove, Stritarjeva ulica 6., imajo več sob; tako tudi g. Dr. Schöpfung, ravnatelj Kranjske hranilnice v p., Knafljeva ulica 9., in je žena lastnica graščine »Freihof« pri Rudolfovem; g. Velkavrh, nadp. v p., Komenskega ulica, ima sam zase celo vilo; g. Žagar, major v p., Resljeva cesta, ima sam s sinom celo vilo; ga. Schleimer, vdova, Selenburgova ulica 4, ima sama več sob; ga. Škaberne, vdova, Mestni trg 10, ima sama 5 sob; ga. Dr. Schrey, vdova, Resljeva cesta, ima sama s hčerko 5 sob; g. Rajko Šiškar, tajnik Kranjske hranilnice v p., Virantova hiša, ima za 2 osebi 6 velikih sob; ga. Tornago, Poljanska cesta, ima sama veliko stanovanje in je lastnica Filipovega dvorca in vile v Savljah; g. Ranzinger, starejši, ima s še eno osebo veliko stanovanje in vilo v Kamniku. Prav potrebno bi bilo, da bi šle po hišah stanovanjske komisije, kakor nedavno za skritimi zalogami, in videli bi kmalu, da bi ne bilo treba tolikim družinam živeti v tovornih vagonih za skladiščem državnega kolodvora ali pa se mrcvariti po raznih barakah.

— **Društvo zasebnih uradnikov in uradnic** in sicer skupina uradnikov industrije, obrti in trgovine, vabi vse člane in članice te skupine na sestanek, ki se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Ker se bo na tem sestanku razpravljalo v dveh zelo važnih in nujnih zadevah, prosi odbor vse člane ter članice, da se tega sestanka zanesljivo polnoštevilno udeležijo.

— **Izrečani porotniki** za pomladansko porotno zasedanje, ki prične dne 24. marca v Ljubljani: Verhovc Josip, posestnik, Ljubljana; Intihar Anton, trgovec in gostilničar, Ig; Joavn Simon, posestnik, St. Vid; Chrobath Franc, trgovec, Kranj; Švigelj Ivan, posestnik in gostilničar, Borovnica; Koritnik Anton, trgovec in posestnik, Ljubljana; Jeglič Jakob ml., posestnik, Sp. Duplje; Fister Alojzij, posestnik, Avsiše; Udir Franc, posestnik in mlinar, Kamnagorica; Graul Franc, mizar in posestnik, Zg. Šiška; Travnik Ignacij, lesni trgovec, Velko Mlačevo; Benedik Josip, posestnik in trgovec, Stražišče; Vrhunc Ivan, posestnik in gostilničar, Seta; Kalmus Jaroslav, pečar in posestnik, Ljubljana; Kepic Franc, posestnik, Zg. Bernik; Hudovernik Ivan, posestnik in gostilničar, Dovje; Tribuc Josip, posestnik, Glinca; Drogenig Fran, trgovec in posestnik, Ljubljana; Lóvše Anton, posestnik, Sp. Hotič; Golob Franc, trgovec in posestnik, Ljubljana; Goetzl Aleksander, podobar in posestnik, Ljubljana; Jezeršek Franc, posestnik, Kranj; Brecljnik Ivan, posestnik, Dravlje; Šetinc, Martin, trgovec in posestnik Vrhnika; Guseil Ignacij, posestnik, Škofjaloka; Zupán Ivan, posestnik in gostilničar, Boh. Béla; Kranjc Zdravko, trgovec, Kranj; Avsec Jakob, posestnik, Beričevo; Pogačar Anton, trgovec in posestnik, Zg. Šiška; Košir Valentin, trgovec, Škofjaloka; Inglič Matja, posestnik, Srednjavas; Janša Ivan, posestnik in čevljar, Radovljica; Hauptmann Adolf, posestnik, Ljubljana; Pavlin Ivan, posestnik, Polica; Resman Vinko, posestnik in trgovec, Radovljica; Stare Karl, posestnik in tovarnar, Kamnik. — Namestniki porotnikov: Rojina Anton, mizar in posestnik; Cotič Josip, posestnik; Tomc Franc, trgovec; Martičič Avgustin, ključavničar; Sevčik Franc, puškar in posestnik; Leskovic Jakob, pek in posestnik; Majcen Miha, gostilničar in posestnik; Dachs Ivan, gostilničar in posestnik; Puh Josip Rudolf, posestnik; vsi v Ljubljani.

— **Zaplomba blagajne bivšega vojno-poštnega urada 198.** Poveljstvo, četa, zavod, Narodni svet ali posameznik, kateremu je kaj znano o zaplombi blagajne, mesečnega obračuna in inventarja bivšega vojno-poštnega urada štev. 198, naj zanesljivo javi, kar mu je znano, vojaški intendanci za Slovenijo v Ljubljani.

— **Tudi v Celovcu primanjkuje stanovanj.** O tej mizeriji je razpravljala občinski svet in so tam predlagali socialni demokratje, naj škof ter korarji dajo svoje prostore na razpolago onim, ki so brez stanovanj. Zahtevali so tudi, naj se razen ene porabijo vse vojašnice za stanovanja. — Kot kaže, Celovčani niso nič na boljšem kakor mi v Ljubljani, tudi tam meščanski krogi nimajo mnogo umevanja za stanovanjsko mizerijo. Kaj pa, če bi enkrat malo radikalnejše stopili na noge, mogoče bi se tuintam še dobila kako »luknja« za one, ki rezidirajo v kletih in drvarnicah.

— **Posledica svobodne trgovine.** Hrvatski listi poročajo, da so v Zagrebu takoj po razširjenju vesti, da je v Jugoslaviji dovoljena svobodna trgovina, zvišali mesarji ceno mesa za 6 K pri kilogramu, t. j. od 18 na 24 kron. Za proletarizirane sloje pomeni ta »svobodna« trgovina lepo tolažbo. Najbrže so pa mesarji mislili pri

tem zvišanju na to, da proletarskemu želodcu meso škoduje in da je zanj le koruza in še ta v minimalnih porcijah zdrava.

— **Oskrba s petrolejem.** List »Jugoslovanski ekonomista« poroča, da je vlada kraljestva SHS nakupila v Severoameriških Zedinjenih državah 18 milijonov kg petroleja, ki se pa vsled pomanjkanja ladij za prevoz ne more sedaj odposlati. Za sedaj je določeno, da se iz Soluna odpošlje 50.000 sodov po 30 kg petroleja po ladil preko Dubrovnika v Brod, odkoder se ga odpošlje v Beograd v svrhu razdelitve. Ker pa vlada v Srbiji veliko pomanjkanje na razsvetljavi, ne smemo mi Slovenci upati na petrolej, čeravno smo že celo zimo brez njega.

Dopisi.

Ljubljana, Stavbinski delavci. V soboto zvečer se je vršil v Virantovi kavarni shod stavbinskih delavcev, ki je bil dobro obiskan. Shod je otvoril predsednik Nachtigal; poročal pa je sodrug Mihevc o pomenu strokovnih organizacij. Organizacija stavbinskih delavcev šteje danes do 500 članov in se vedno bolj razvija.

Kamnik. Med tem, ko so se odigrala v »Kamniškem domu« voleslovska igra »Ml. narjva hči«, se je igrala v »Čitalnici« istotako velenarodna igra »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Res ta igra prav fino odgovarja razmeram v liberalnih krogih. Če vzamemo v ozir še veselje »frakarije« kadar plešejo »čtvorko« in »besedo«, se pač ne moremo nadevati zmešnjavam v delu za narod. — Res žalostno, da »predstavitelji« kulture ne najdejo v Sloveniji, primerne za vprizoritev. Ubogi naši pisatelji, ki imajo take sotrudičke na polju slovenske dramatike!

Kropa. V nedeljo, dne 9. t. m. se je vršil v tukajšnji ljudski šoli javen ljudski shod. Kljub temu, da je župnik delavcem strogo prepovedal, da ne smejo na shod, se je vendar našlo, toliko radovednežev, da je bila soba polna. Ni potreba, da tukajšnji ljudje povedo, kako trpijo, temveč iz obrazov se jim bere trpljenje. Že s 14. letom se postavi fantiča k delu, k težkemu delu, in ko je v cvetočih letih, star komaj 20 let, je poln revmatizma. Vsak drugi je ves pohabljen, noge popolnoma pokvarjene. Tako vidiš tavati te proletarske kreaturce, ki si ne upajo brez župnikovega ukaza ničesar storiti in nikamor iti. Vseeno pa so se nekateri toliko osokolili in prišli na shod. Vse drugače so si predstavljali socialiste kakor pa so v resnici. Pazno so poslušali poročevalca sodruga Mihevca, ki jim je razlagal pomen delavskih organizacij ter kako neobhodno so za delavca potrebne. — Nato je sodrug Golouh govoril o političnem položaju in o mirovni konferenci v Parizu. Dokazoval je, da bode ta mir kapitalističen, da vlada danes še vedno imperializem, ter da pravi mir bode sklenil šele svetovni proletarijat. Navdušeno so pritrjevali navzoči obema govornikoma in ju prosili, da naj socialna demokracija priredi še več shodov. — Prepoved župnika sedaj ni prav nič škodovala, in tudi to ne, da je lepake, ki so naznanjal shod, ukazal strgati. Da, da, gospodje, svita se, svita se vsepovsod in tudi v zakotno kropo bodo prodrli žarki socialistične ideje.

Poljčane. Pri nas imamo župnika g. C., ki je že za časa vladanja habsburških krvosesojev na vso moč agitiral s prižnice, naj kmetje podpisujejo vojno posojilo in tudi izposloval, da so dovolili občini podpisati 10.000 K vojnega posojila. Sedaj pa, ko je gnila habsburška gospoda dobila brco, so tudi kmetje izpregledali in zavladala je ogorčenost nad župnikom posebno glede vojnega posojila. — Pred kratkim je župnik nabiral med vaščani žito in krompir za ubogo ljudstvo, a kam je nabrano odšel, še danes ne vemo. Vemo pa dobro, da naši reveži niso ničesar dobili. Župnijsko posestvo je tako veliko, da bi se od njega lahko preživljalo najmanj deset ljudi. Imovitim je za žito izplačal denar, revnim pa ne. Gospod bi pač moral vedeti, da je ubogo ljudstvo brez posestva, ne pa gostilničarji. V cerkvi vedno rolni proti socialni demokraciji, ne vidi pa tega, kar bi moral gledati. Svetujemo gospodu, naj nas pusti prav v miru, sicer bi bili primorani odpreti druge predale in nastopiti radikalnejše.

Opozorjamo na občni zbor »Slovenske socialne matice«, ki se vrši v četrtek, dne 13. marca ob osmi uri zvečer v Mahrovji hiši, prvo nadstropje.

Shodi.

Vsem obiskovalcem politične šole naznanjamo, da se vrši danes ob 7. uri zvečer pouk na realki, I. nadstropje.

Odbor kraj. soc. dem. stranke v Škofji Loki vabi vse odborove člane k seji, ki se bo vršila v soboto, dne 15. t. m. v gostilni »Novi svet«. — Odbor.

Seja kovinarjev se bo vršila v četrtek takoj po delu v društvenih prostorih.

V petek, dne 14. marca železničarski shod na Jeseščah ob 7. uri zvečer v gostilni pri Verglezu.

V nedeljo, dne 16. marca Rogaška Slatna. Rogatec. Sevalca. — čas in kraj določi kraj. pol. org.

Tržič. Vablilo na redno zborovanje pol. klajevne organizacije v Tržiču, ki se bo vršilo dne 25. marca ob 3. popoldne pri Pelarju. Dnevni red: Poročilo predsedstva; tajniško poročilo; blagajniško poročilo; volitev odbora in slučajnosti. Na obilno udeležbo vabi odbor.

Umetnost in književnost.

Strahovi. Družinska drama v treh dejanjih. Spisal Henrik Ibsen. Režiser Hinko Nučič. — Literaren večer! Paritet zaseden, toda lože zevajo, zevajo tako neusmiljeno praznoto, da je človeka strah. In na odru se predstavljajo »Strahovi«, ampak strahovi brez »br. tofa in belih cunj«, s katerimi je tako sijajno karakteriziral glediško-umetniška nagnjenja šentpeterskega predmestja pokojni Cankar. Oh, on je poznal svoje ljudi, vedel, da je tej kulturni gospodi britof in Krjavelj duševna potreba in užitek, da pa j.m je resno umetniško delo deveta briga in takorekoč zapreka, ki se je je treba ogniti. Zaka! danes na odru ni diletantizma. Danes ne, g. Povhel — Deset in večkrat sem že videl »Strahove«; videl sem Kainza, ki se je zažrl v svojega Oswalda; videl sem intelektualno kombinirani tip Bassermannov; zdaj sem videl Nučiča. In, bogme, ni mi žal, da sem ga videl! Spočetka se mi je zdelo, da je preveč rezek in neekonomski, da prejarko osvetljuje konture svoje tragične bolezni, a ko sem zasluhtil celotno kombinacijo te težke vloge, sem jo akceptiral z veseljem in užival s stopnjevanim ugodjem, dokler me končno ni prepričal, ko je v zadnjem aktu, fino nijansiranim, ugašal kakor luč, ki ji zmanjkuje olja. Koliko ljubezni, koliko umetniške resnobe je položil g. Nučič v to ulogo, ko je študiral nje podrobnosti, ve le oni, ki pozna psihične in fiziološke pojave parafitikov. — Nenavadno me je presenetil g. Prek, ki je menda novinec. Ne samo v maski, marveč tudi v gesti, v igri, v govoru. Njegov Engstrand z žarko rusko masko, ki je v polmraku fosforescirala, je bil Cinober iz Strindbergove »Modre knjige«, senca, ki lega na tuje suknje, pijavka, ki sesa iz tujih dni. Že njegova fina, ukrivljena hrbtina linija mi je pričala, da mož umeva svojo ulogo in jaz, ki sem prijatelj vseh nepriznanih in začetniških, želim g. Preku sreče in ljubezni na pot. — Tudi g. Bratina je napravil iz pastorja vse, kar se je dalo storiti iz te nehvaležne vloge. Še njegovih kretenj in gest se je držala zakorenena oglatost dogme; včasih pa se je opasno približeval meji karikiranja. Tudi bi se marsikaj dalo še črtati iz njegovega filozofiranja, ki je bolj namenjeno čitanju, nego govoru. — Nič manj mi ni pohvaliti obeh dam, g. Bukšek-Alvingove in g. Juvanove-Regine. Zlasti prva je odigrala vse kaskade svoje tragične usode z diskretnim dostojanstvom velike močne duše in volje. Morebiti je bila v trenutkih za las premladostna. — Režija igre je bila vestna in brez hib. Tempo počasen in težak, a povsem odgovarjajoč svinčeno-težki atmosferi, v kateri gori tragedija v svojo dopolnitev. — Večer mi je dal dojem, da nikakor ni neobhodno potrebno, da iz svojega dramskega gledišča napravimo cirkus ali oder za zakotne atavistične burke, marveč da je ta oder čisto pripraven tudi za resno dramo in da je med našimi igralci še nekaj takih, ki se znajo in hočejo za ljubeznijo okleniti svoje naloge — vzlic praznim ložam. In ko sem v prjerjem položaju, da ponovno pohvalim to ljubezen, moram še enkrat povedati posestnikom lož, da so nekulturno šentpetersko predmestje, ki se j.m hoče samo britofa in belih cunj in krjavlja! In tako se nad tem ubogim recenzentom menda spet zgleduje slavni gled. konsorcij, da pošlje uredništvu lista kako smešno-naivno epistolo. Sicer pa bom o tem itak še govoril. F. A.

Bezručevs pesmi. Slov. socialna matica je pred kratkim izdala prevod pesmi češkega pesnika Bezruča, ki so danes prevedene tudi že v nemščino. »Slezke pesmi« se imenuje zbirka. O njem piše v predgovoru slovenske izdaje prof. Martinek: »Nj češkega pesnika, in malo jih je tudi v svetovni literaturi, ki bi čutil tako vroče vse narodne in socialne krivice, ki bi imel toliko pesniške sile, da izrazi svojo obtožbo s trdimi, nepozobnimi besedami. Pesmi Petra Bezruča niso izraz posameznika, niso lirični in narodnostni verzli v običajnem smislu besede, ampak »Slezke pesmi« so izraz množice, so silen krik, ki ga ni zaklical v gluho temo posamezni človek, ampak celo davljeno pleme. Bezruč je velik pesnik in stvaritelj zato, ker je iz njega izbruhnilo v pomnoženi meri in na poostren način, kar je čutilo sto in sto ljudi pred njim, kar je telo nezavedno v srcih preostlih gorjancev ter divjalo v dušah rudarjev in delavcev. Peter Bezruč še živi, ali on ne poje več, samo enkrat je zapel in potem je umolknil. Prof. Martinek pravi: »Kakor temno in imračno drevo stoji Bezruč v češki pozemski, kot samotno drevo, ki daleč tam za mestom iz črne in kamnite zemlje dviga proti nebu svoje od strele ožgano deblo«. Prijatli delavci, ki nosite danes še jarem gospodarskega in socialnega suženjstva, segajte po knjigi, segajte po tem »svetem pismu« trpljenja! Mesto, da hodite po gostilnah in trosite tam krvavo zaslužen denar, vzemite doma v krogu svojih knjigo v roko in čitajte, čitajte glasno in poslušajte! Knjiga vas dvigne iz nižin življenja in vam da moč duše, da se dvignete v lepše in boljše življenje. Knjigo je naročiti pri upravni-

štvu »Demokracije« v Ljubljani, poštni predal 91 in stanje s poštnino 7 K 20 vin., rekomandirano 7 K 60 vin. V Ljubljani jo je dobiti v knjigarnah Schwentner, v Narodni in Jugoslovanski.

Trboveljski premogokopi pod državnim nadzorstvom.

Ljubljanski dop. urad poroča dne 11. marca iz uradnega vira: Vsled zahteve delavstva Trboveljske premogokopne družbe, kakor tudi ker obstoja sum, da družbina uprava sistematično znižuje produkcijo premoga, je danes vladna komisija pod vodstvom podpredsednika Deželne vlade dr. Žerjaya ob sodelovanju poverjenika za socialno skrbstvo Prepeluha ter rudarskega nadsvetnika Prnata na licu mesta v Trbovljah zaslišala delavstvo ter si ogledala delavska stanovanja in dnevni premogokop.

Premogovniki Trboveljske družbe so se z današnjim dnevom stavili pod državno nadzorstvo. Glavna razprava, kjer se bosta zaslišali obe stranki, bo v Ljubljani dne 20. t. m., nakar bo vlada mogla skleniti končne ukrepe glede Trboveljske premogokopne družbe.

Zadnje vesti.

Jugoslovanski delegati in Nikita.

LDU. Curih, 11. (ČTU.) Jugoslovanski delegati v Parizu so zelo ozlovoljeni o ustroju črnogorskega vprašanja in podtikajo kralju Nikiti, da intrigira pri Italijanih v svrhu doseženja svojega cilja. Dejansko namerava ententa vprašanje tako urediti, da se Črna gora ne združi z Jugoslavijo, temveč stopi z njo v tesno zvezo.

Italiji — Armenija.

LDU. Rotterdam, 11. (ČTU.) Glasom »Daily Telegraph« je odsek desetorice v Parizu ponudil Italiji mandat, da zasede in upravlja Armenijo.

Posvetovanja desetorice.

LDU. Geneva, 11. (ČTU.) Glasom poročil iz Pariza je bil posvetovalni spored desetorice v zadnjih dnevih zelo obsežen ter se je posebno bavil o prejšnji avstroogrski monarhiji. Opustitev blokade in napoved obsežnih dovozov živil se ne tiče celokupne bivše monarhije, temveč samo Nemške Avstrije. Živila bodo progresivno odposlana, čim so se alianci prepričali, da bodo živila razdeljena po njihovi volji in da bodo izpolnjevali določeni način plačevanja. Razmotriva se tudi modaliteta posojila Nemški Avstriji, katero bi moralo biti zajamčeno z nepremičninami. Inicijativa tega za Nemško Avstrijo toliko važnega sklepa proizhaja baje od Wilsona in Lloyd Georgeja. Clemenceau se proti vsakemu pričakovanju ni protivil predlogu. Najostreje in najdalje se je upirala Italija, ki se je še udala pritisku drugih velesil.

Izjava Focha o odpustitvi vojnih ujetnikov.

LDU. Dunaj, 11. (DunKU.) Maršal Foch je nemški komisiji za premirje izjavil, da bodo težko bolni in težko ranjeni nemški vojni ujetniki lahko odšli domov. Nato je na prošnjo nemškoavstrijskega urada za ujetniške zadeve v Bernu švicarska zvezna vlada na novo pooblastila svoje poslanstvo v Parizu, da naj pri francoski vladi intervenira zaradi repatrijacije težko bolnih in ranjenih avstroogrskih ujetnikov. Z isto prošnjo se je obrnil nemškoavstrijski urad za ujetniške zadeve na ameriansko poslanstvo. Obveščenje italijanske vlade o izvršeni povrnitvi častnikov, ki so bili v vojnem ujetništvu je možno samo potom Rdečega križa.

Razorožitev Nemčije.

LDU. Pariz, 11. (DunKU.) Najvišji vojni svet je v včerajšnji seji po izvajanjih maršala Focha definitivno sklenil o razorožitvi Nemčije. Nemčija sme imeti samo 100.000 mož, ki se rekrutirajo za dobo 12 let; obdržati sme tudi primerno število topov, strojnic in pušk, katerih število je tudi določeno. Nemčija mora opustiti svoje vojaške zaloge in ne sme imeti nobene vojne mornarice. Tudi sme obdržati nekaj letal. Ves material pa in strelivo, ki presega načrtano mero, mora razdejati. Potem je vojni svet uredil zadevo z malimi državami in sklenil, da smejo te poslati v finančno komisijo 6, v gospodarsko komisijo pa 7 zastopnikov. V sredo in četrtek se bodo razpravljala vprašanja vzhodnih in zahodnih mej Nemčije in v soboto vprašanja odškodnine.

Spartakovski boji v Nemčiji.

LDU, Berlin, 11. (ČTU.) Boji v Lichtenbergu trajajo tudi še danes. Na mnogih mestih se streljajo in sta postali žrtvi bojev tudi dve nedolžni osebi. Spartakovci so napadli poslopje »Vorwärts«, a so jih vladne čete odbile. Imeli so 12 mrtvih. Na Brunnenstrasse je došlo tudi do spopada in so imeli Spartakovci 30 mrtvih. Lichtenberg je že obkoljen. Preprečili so načrt Spartakovcev, ki so hoteli podminirati varšavski most. — Višji poveljnik Noske je izročil poveljništvo nad velikim Berlinom generalu Lüttwitzu. — »B. Z. am Mittag« poroča iz Kattowitza, da je bila tam proglašena stavka skoraj v vseh rudokopih. Vendar je pa večina delavcev proti stavki. Manjšina delavcev, katerih sredstvo je edino-le terorizem, je pri mnogih sodrugih izsilila proglasitev stavke. Danes so bili boji med Spartakovci in vojaštvom. — LDU, Nauen, 11. (Brezžično.) O stanju gibanja proti vstaškimi Spartakovcem poročajo, da preiskujejo vladne čete po načrtu poslopja za skritim orožjem in tolkami. V Neuköllnu so skušale spartakovske tolpe z močnimi močmi napasti gozdarsko šolo, a so bili odbiti s težkimi izgubami. Opazili so, da se Spartakovci umikajo proti Rummelsburgu, Johannisthalu, Oberschönweide in Friedrichshagnu. Vendar pa se zopet druge tolpe celo v Neuköllnu pripravljajo na trdovraten odpor. Ves način boja kaže, da so se na vzhodu Berlina osnovali krajevne tolpe, ki nimajo drugega namena kakor izrabiti ugodno priliko za plenjenje.

Francoski ujetniki v Rusiji odpuščeni.

LDU, Pariz, 11. (DunKU.) »Agence Havas«: »Temps« poroča: Čičerin je brezžičnim potom izjavil, da je sovjetska vlada 5. t. m. vse francoske ujetnike v Rusiji izpustila.

Boljševiška nevarnost v Nemčiji?

LDU, Nauen, 11. (Brezžično.) Vesti o nevarnostih, ki prete Nemčiji na vzhodu, se strinjajo z napovedjo nameravane večje pomladanske ofenzive ruskih boljševikov proti vzhodni Pruski. V primeru, da se ta ofenziva posreči, tudi ne bo mogoče držati črte ob Visli in Odri.

Razno.

* Zopet pomanjkanje drobiža. Od sobote naprej vlada na Dunaju veliko pomanjkanje drobiža. Ljudstvo ne more nikjer zmenjati deset- in dvajsetkronskih bankovcev. Vsakdo spravlja kronske in dvokronske bankovce, ker jih ni potreba pustiti žigosati. Pri žigosanju se namreč vsakemu odvzame polovica predloženega denarja. Rodbinam preti lakota, ker si ne morejo brez potrebnega drobiža ničesar kupiti.

* Grad grofa Festešča oropan in zažgan. »Jutranji List« poroča iz Varaždina, da je 6. t. m. popoldne prišlo okoli 200 ljudi, oboroženih z ročnimi granatami, pred grad Festešča, ki je oddaljen od Varaždina približno 15 km v občini Vinca, ter so grad oropali in potem zažgali. Iz Varaždina je bil odposlan oddelek vojaštva, da pogasi požar in polovi roparje. Dognalo se je, da prebivalstvo iz okolice ni sodelovalo pri plenitvi. — Pred nekoliko dnevi so neznan storilec zažgali žitnice grofa Erdődyja v Zamljači. — Meščanski listi bodo seveda pisali, da je to delo »boljševikov«.

* Za odpravo celihata. Iz Prage poročajo »Jutranjemu Listu«, da se je obrnila s prošnjo neka žena na železniškega ministra patra dr. Zahradnika, naj posreduje pri zagrebškem nadškofu dr. Bauerju, da ta dovoli nekemu duhovniku, kateri ima z njo dva otroka, da jo sme poročiti. Dr. Zahradnik je odposlal dr. Bauerju pismo, v katerem ga prosi, da naj uvažuje duh moderne časa, ki se protivi celibatu in naj dovoli temu duhovniku, da se poroči. Zahradnik končuje pismo z besedami: »Ne bodite strožji od Kristusa, ki je odpustil zakonolomni ženi«.

* Drvarska policija. »Glas Slobode« poroča: Menaheim Meister, trinajstleten sin vdove z osmimi otroci, je pomagal materi s prodajanjem svalčic in tobaka pri vzdrževanju družine. Vsled tega ga je policija aretirala

in odvedla v zapor. Sodnik ga je odpustil in mu prepovedal nadaljno prodajo tobaka. Redarji so ga pa odpeljali v tajno sobo, ga tolkli, mu odvzeli svalčice in 30 K. Hoteli so mu odvzeti tudi obleko in obutev, čemur se je pa otrok upiral in so mu pri tem zvili roko in nogo. Popreje zdrav in vesel, sedaj je blede kot smrt in ne more iz postelje. Ta slučaj priča, da so se pri nas začeli tako obnašati, kot je bilo v navadi v zadnjih zdihljajih bivše Avstrije.

* Žepna tatvina — svetovni rekord. Policijska kronika je zaznamovala v zgodovini žepnih tatvin kot rekord vsoto 360.000 kron, ki je bila naenkrat ukradena. — V Budimpešti pa se je povzpela sedaj nek žepni tat veliko višje nad dosedanji svetovni rekord. Ukradel je namreč trgovcu Lazarju Mende naenkrat 800.000 kron.

* Pepino Garibaldi — kandidat v parlament. Pepino, sin Giuseppe Garibaldirja, po celi Italiji poveličevan kot največji junak, ki se je bojeval veliko pred italijansko vojsko napovedjo na čelu prostovoljnih čet, ki jih je sam organiziral, na francoskem bojišču, bo ob prihodnjih volitvah imenovan kandidatom za državni zbor.

* Razno. Vso škodo, povzročeno od vojne poljski državi in njenim državljanom, cenijo na skupno 25 milijard. — V Inomostu so zaprli te dni 16 komunistov in eno komunistko (L. Brodnigovo). Med aretiranimi se nahaja tudi nadrevident južne železnice Nikolits, v čigar stanovanju so se vršili sestanki komunistov. — Delavski svet clydskega okraja (Angleško) je sklenil zahtevati za delavce v ladjedelnicah 40urni tedenski delavni čas. Delavski svet v Glasgowu se je pridružil temu sklepu. Če vlada tega sama ne dovoli, jo hočejo prisiliti s stavko. — Po poročilu »Reichspost«, je sklenil likvidacijski komite vseh narodnosti, od 1. marca naprej vse vojake po poklicu penzionirati. Ta ko častnike in podčastnike v Nemški Avstriji, ki se jih še ni sprejelo doslej v službo definitivno. V poštev pride 12.000 podčastnikov in 10.000 častnikov. — Oni, ki potuje na Ogrsko, ne sme imeti pri sebi več denarja kot 500 kron. Vse, kar presega to vsoto, ima obmejna policija pravico konfiscirati. Izjemo delajo le ogrski državljani.

Aprovizacija.

Prodaja soli. Strakam se vnovič naroča, da takoj kupijo sol, ki se jo dobi na vsak prvi odrezek sladkorne izkaznice pol kilograma, ker se bodo na drugi odrezek prodajale užgalice, na levi del sladkorne izkaznice pa sladkor in morebiti tudi še po pol kilograma soli.

Prodaja užgalic na sladkorne izkaznice. Na vsak drugi odrezek sladkorne izkaznice za marc se dobi takoj po en zavitek (10 škatlic) užgalic; zavitek stane 1 K 60 vin. Levi del sladkornih kart se mora strakam vrniti radi prodaje sladkorja. Na št. 22 se dobi užgalice v I. okraju; na št. 42 in 43 v III. okraju; na št. 68 v V. okraju; na št. 10 in 53 v VI. okraju; na ostale številke pa v istem okraju, kjer se dobi sladkor. — Užgalice se prodajajo se v sledečih trgovinah: V I. okraju: na št. 1, 2 in 5 pri Ojstrižu, Poljanska cesta, na št. 3 in 4 pri Zirkelbachu, Poljanska cesta, na št. 6 in 7 pri Vrhovcu, Poljanska cesta, na št. 8, 9 in 22 pri Raucherju, Pred škofijo. — V II. okraju: Na št. 11, 12 in 13 pri Taučarju, Stari trg, na št. 14, 15 in 16 pri Zetkovi, Sv. Florjana ulica, na št. 17 in 19 pri Zorcu, Sv. Florjana ulica, na št. 18 pri Jerančiču, Sv. Florjana ulica, na št. 20 pri Deržaju, Sv. Florjana ulica, na št. 21 in 23 pri Kavčiču, Sv. Florjana ulica, na št. 24, 26 in 27 pri Skubicu, Sv. Florjana ulica. — V III. okraju: Na št. 28 pri Sokliču, Pred Konjušnico, na št. 25 in 29 pri Tenenteju, Gradaška ulica, na št. 30 in 31 pri Jelačinu, Cojzova cesta, na št. 33, 34 in 35 pri Steinerju, Opekarska cesta, na št. 32, 36 in 37 pri Počku, Opekarska cesta, na št. 38 in 39 pri Vrtačniku, na št. 40, 41, 42 in 43 pri Jelačinu, Rimska cesta. — V IV. okraju: Na št. 44 pri Ješetju, Rimska cesta, na št. 45 in 47 pri Leskovcu-Medenu, na št. 48 in 49 pri

Medici, Tržaška cesta, na št. 46 in 50 pri Jerneju, Tržaška cesta. — V V. okraju: Na št. 54 in 68 pri Zorčiču, Kolodvorska ulica, na št. 58 in 60 pri Štupiclu, Sodna ulica, na št. 51, 55 in 56 pri Sarku, Marije Terezije cesta, na št. 52 in 57 pri Zorcu, Dunajska cesta, na št. 59, 61 in 62 pri Khamu, Miklošičeva cesta, na št. 63 in 64 pri Krivicu, Dunajska cesta. — V VI. okraju: Na št. 10 in 67 pri Jermanu, Poljanska cesta, na št. 53, 65 in 74 pri Četnovrju, Kolodvorska ulica, na št. 66 pri Mencingerju, Ant. Sv. Petra cesta, na št. 71 in 72 pri Jeršetju, Sv. Petra cesta, na št. 69, 70 in 93 pri Tomaž Mencingerju. — V VII. okraju: Na št. 75, 76 in 77 pri Simončiču, Spodnja Šiška, na št. 78, 79 in 80 pri Glaviču, Spodnja Šiška, na št. 81, 82 in 83 pri Pintarju, Spodnja Šiška, na št. 84, 88 in 86 pri Pretnarju, Spodnja Šiška, na št. 87, 88, 89 in 90 pri Mlakarju, Spodnja Šiška, na št. 91, 92 in 93 pri Jabačinu. — V VIII. okraju: Na št. 94 pri Šarabonu, Zaloška cesta, na št. 96 in 97 pri Sušniku, Zaloška cesta, na št. 98 in 101 pri Zormanu, Udmat, na št. 99, 100 in 102 pri Šarabonu, Martinova cesta, na št. 103, 104, 105, 106, 107, 108 in 109 pri Mencinger Štefan, Martinova cesta. — V IX. okraju: Na št. 110 pri Četnovarju, na št. 111 in 112 pri Klemencu, na št. 113 in 114 pri Marončiču. — V X. okraju: Na št. 115, 116, 117 in 119 pri Jeločiču, Rožna dolina, na št. 118, 120, 121, 122 in 123 pri Bartniku, Rožna dolina, na št. 124, 125, 126, 127 in 128 pri Robezniku, Vič, na št. 130, 131, 132 in 133 pri Marbu, Vič, na št. 134, 135 in 136 pri Jelačinu, Vič. — Po končanji prodaji se mora naznaniti ostanek užgalic.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana Frančiškanska ul. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšie plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejšia uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipia. — Litografija.

Gospodinje, ne zamudite prilike!

ter si naročite za poskušnjo eden, dva ali več kosov dobrega pralnega mila 20%, ali 30%, v kosih po 100 ali 200 gr.
20% pralno milo komad — 40 K
30% " " " " " 1-20
38-40% " " " " " 2- " in K 2-30
Istotam najljepše 66% milo za britje komad K 2-30

Poštni zavitek 5 kg 30% pralnega mila franko povzetje K 32-70.

Razpošilja: tvr. Janko Pintar, Sp. Šiška, Ljubljana.

SADJEVEC,
VINO in
KISLO VODO
razpošilja
A. OSET, p. GUŠTANJ.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice: Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond i okroglo
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira ararične dobave in dovoljuje — aprovizijske kredite —